

וַיָּקֹרֶא הָאָדָם שְׁמוֹת

"וַיָּקֹרֶא הָאָדָם שְׁמוֹת לְכָל הַבְּהֵמָה וְלַעֲוף הַשְּׂמִים וְלְכָל זֶבַח הַשְׁעָרָה וְלְאָדָם כֹּא
מִצָּא עֹזֶר כְּנַגְדוֹ" (בראשית ב' ב)

בראשית ר'בה פרשה יז סימן ד

א"ר אחא: בשעה שבא הקב"ה לבראות את האדם, נמלך במלacci השרת. אמר להן: "נעשה אדם" (בראשית א' כ). אמרו לו: אָדָם זֶה מַה טִיבוֹ? אמר להן: חכמתו מרובה משלכם. הביא לפניהם את הבבמה ואת החיה ואת העוף, אמר להם: זֶה מַה שְׁמוֹ? ולא היו יודעין. העבירין לפני אדם, אמר לו: זֶה מַה שְׁמוֹ? אמר: זה שׂור, זה חמור, זה סוס, וזה גמל.¹ - אתה מה שマーך? אמר לו: אני נאה להיקרא אדם שנבראתי מן האדמה. - ואני מה שמי? אמר לו: לך נאה להקראות אדוני שאתה אדון כל בריותיך. אמר ר' אחא: "אני ה' הוא שמי" (ישעיה מב' ח) - הוא שמי שקרא לי אדם הראשון.² חור והעבירין לפניו זוגות, אמרו: לכל יש בן זוג ול' אין בן זוג - يولא אדם לא מצא עוזר כנגדו".³

שבת שלום בראשית
שתהיה לנו התחלה טובה
מחلكי המים

¹ כוחו של האדם ועדיותתו על המלאכים, אולי עצם סיבת בריאותו, היא יכולה לקרוא שמות. זהות ולהבין את המרכיבים של העולם שטביבו ולתת להם שמות. שם לב שהמדרש מזכיר רק עצמים מהטבע, כמו בעלי חיים ולא חפצים מלאכותיים שהאדם עצמו יוצר ובונה: בית, כסא, שולחן, פיטש, מטוס. נראה שהחפצים אלה בודאי שrok האדם יכול לתת להם שמות.

² האדם קורא שם לעצמו ולבוראו! האדם מכונה "הכוח המזקיף" בספרות החכמה של הראשונים (הרמב"ם, ריה"ל, ספר העיקרים ועוד). שמו לב להבדל בין קריית השמות הראשונה: שׂור, גמל, סוס שמציאה את המילה הראשונית וכוחה בעצם המין והסיווג ובין קריית השניה: אדם ואדוני שמצוות על מילים שכבר קיימות: אדמה ואדן. בכך אנו מגיעים ליכולת השניה של קריית שמהיא "חוודית לאדם": לשון נופל על לשון, מילה מתפתחת מילה קיימת וכן נוצרת שפה. ראו בראשית רב' ייח' ד: "לוֹזָאת יָקֹרֶא אֲשָׁה כִּי מַאֲשִׁיר לַוקְחָה זוֹת - מִכְּאָן שְׁנִינָתָה הַתּוֹרָה בְּלַשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ". בעקבות זה, התווסף לאדם השם: איש.

³ המדרש לא מספר לנו אילו שמות נתן האדם לבן הזוג של כל אחת מהחיות. האם אתם יודיעים את שמות בני הזוג של החיות? וуд שאלת, מה בכלל הקשר בין קריית שמות לבין הזוגיות? חפשו תשובה במדרש וגם בפסק שhabano בראש הדף. אדם עצמו נקרא כתע איש ואישה, אבל נשמר גם השם המקורי אדם. הקב"ה קורא אותם אדם: "וַיַּבְרֵךְ אֲתֶם וַיָּקַרְא אֶת שְׁמֵם אָדָם בַּיּוֹם הַבָּאם" (על' המקרא, בראשית ה' ב).